

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken hebben enkele fracties de behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Economische Zaken over het Ontwerpbesluit, houdende regels met betrekking tot de productie, het transport, de handel en de levering van elektriciteit en gas (Besluit elektriciteit en gas) met de uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets van de Autoriteit Consument en Markt (ACM) (Kamerstuk 34 199, nr. 6).

De voorzitter van de commissie,
Vermeij

Adjunct-griffier van de commissie,
Thomassen

Inhoudsopgave

- I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie**
- II Antwoord / Reactie van de Minister**
- III Volledige agenda**

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het Ontwerpbesluit, houdende regels met betrekking tot de productie, het transport, de handel en de levering van elektriciteit en gas (Besluit elektriciteit en gas) met de uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets van de Autoriteit Consument en Markt (ACM) (TK 34 199, nr. 6). Zij hebben nog enkele vragen en opmerkingen.

Opbouw van dit besluit

Wat gebeurt er als de aanhangige wetsvoorstel STROOM (TK 34 199) wordt geamendeerd en de wet en de voorliggende algemene maatregel van bestuur (AMvB) niet meer op elkaar aansluiten? Bent u dan bereid om met een nieuwe ontwerp-AMvB te komen naar de Kamer?

Is het waar dat het wetsvoorstel voor de nieuwe Elektriciteits- en Gaswet nu bijna 70 verwijzingen voor nadere uitwerking per AMvB bevat, en dat dit veel meer is dan tot nu toe? Is het waar dat voor heel veel belangrijke uitwerkingen per AMvB geen expliciete voorhangprocedure is opgenomen in het wetsvoorstel? Is het dan dus waar dat over deze onderdelen geen parlementaire controle is en dat er ook geen gang naar de rechter mogelijk is? Wilt u overwegen om voor alle belangrijke (toekomstige) AMvB's onder de nieuwe Elektriciteits- en Gaswet een expliciete voorhangprocedure op te nemen?

Deelt u de mening dat de lagere regelgeving (AMvB en Ministeriële Regelingen (MR)) behorende bij (nu nog) het Wetsvoorstel Electriciteits- en Gaswet altijd aan de Tweede Kamer moet worden voorgehangen zodat het democratisch besluit gewaarborgd is?

Aanwijzing en certificering

Deelt u de mening dat, in geval er geen leverancier bekend is op de aansluiting, en de (regionale) netbeheerder deze klant niet heeft afgesloten, het netverlies aan gas (en elektriciteit) voor rekening en risico van de netbeheerder is?

Deelt u de mening dat leveranciers uitsluitend volumes toegewezen kunnen krijgen voor klanten waarvoor zij conform de aansluitregisters verantwoordelijk zijn?

In de nota van toelichting staat dat gas of elektriciteit dat wordt onttrokken door een eindafnemer maar niet betaald wordt, geen netverlies is maar een discussie over betaling die de verantwoordelijkheid is van de leverancier. Deelt u de mening dat dit alleen gas of elektriciteit kan zijn dat onttrokken wordt door een eindafnemer op grond van een leveranciers-overeenkomst?

Investeringsplan

Kan u ingaan op de forse kritiek die de Algemene Rekenkamer (ARK) recent heeft gegeven op de manier waarop de Autoriteit Consument en Markt (ACM) toeziet op de noodzaak en kosteneffectiviteit van de investeringen van netbeheerders? Is het volgens u juist dat de ACM slechts toeziet op het doorlopen proces en niet om de inhoud van de investeringsplannen? Is het waar dat de ACM op basis van art. 21 van de Elektriciteitswet wel de taak heeft om de investeringsplannen inhoudelijk te beoordelen, maar dit desondanks niet doet? Is het waar dat er te weinig fte op deze taak wordt ingezet? Is dit niet erg vreemd, omdat juist het toetsen van de noodzaak en kosteneffectiviteit van de investeringen van netbeheerders toch een kerntaak van de ACM zou moeten zijn? Evenals als de keerzijde hiervan, namelijk het toetsen op de toereikendheid van de investeringen om de kwaliteit van het netwerk te borgen en de hoeveelheid storingen tot een minimum te beperken? Het bepalen van een optimaal investeringsniveau en het handhaven hierop zou toch de absolute kerntaak van de ACM moeten zijn? In hoeverre wordt de procedure om tot optimale investeringsplannen te komen veranderd door deze AMvB (in combinatie met de Wet STROOM)? Hoe past het kwaliteits- en capaciteitsdocument (KCD) hierin? Wordt met de wet en AMvB een robuuster kader neergezet dan tot nu toe? Wordt de hoeveelheid in te zetten fte hiermee in overeenstemming gebracht? In hoeverre ziet u de vraag- en aanbodsturing als mogelijke optie om landelijke en/of lokale overbelasting van het net te voorkomen? Deelt u de mening dat regionale netbeheerders wel aan lokaal congestiemanagement (voorkomen overbelasting net) mogen doen via het organiseren van een biedladder voor flexibiliteitsopties (zoals opslag, op/afregelen van elektriciteitsproductie of vraagsturing), indien dit goedkoper is dan extra te investeren in netverzwaring? Deelt u de mening dat vraag- en aanbod sturing in eigen beheer georganiseerd kan worden of eventueel ook door net/systeembeheerders ingekocht kan worden via marktpartijen, die deze diensten kunnen ontwikkelen in samenwerking met hun afnemers? Waarom is zelfs een voor consumenten vrijwillige optie tot flexibele systeembeheer tarieven met de Wet en AMvB uitgesloten? Deelt u de mening dat gevallen waar zich ondanks netverzwaring congestie voordoet (tijdelijk probleem), zich er bij uitstek voor lenen om ervaring op te doen met de effecten en (on)mogelijkheden van het inzetten van vraagsturing? Bent u bereid om de mogelijkheid van vraagsturing toe te voegen aan artikel 5.11 lid 4 van het Besluit? Bijvoorbeeld: «Een systeembeheerder kan, voorafgaand aan de toepassing van het eerste lid, eindgebruikers in een congestiegebied verzoeken door middel van een bieding, al dan niet geaggregeerd, de hoeveelheid elektriciteit aan te geven die zij minder zullen invoeden op, of meer zullen afnemen van, het systeem.» Als u daartoe niet bereid bent, bent u het er dan mee eens dat er in het besluit een ontheffingsmogelijkheid moet worden opgenomen waarmee mogelijk wordt gemaakt dat systeembeheerders met toepassing van vraagsturing experimenteren? Deelt u de mening dat een mogelijke route van de inzet van diensten om met congestie om te gaan, is dat de systeembeheerder opslag en vraag/aanbodsturing niet zelf uitvoert, maar afneemt van marktpartijen die diensten aanbieden op dit terrein (zoals een aggregator, die het slim laden van elektrische auto's aanstuurt (en zo de pieken in het net verlaagt)? Deze dienst wordt dan niet alleen benut voor klanten maar ook voor het aansturen van de belasting van het systeem.

Schadevergoeding

De leden van de PvdA-fractie lezen dat het ijkpunt om te bepalen vanaf welk moment er recht is op schadevergoeding, de aanleg van de

fundering is. Hoe wordt bepaald of en wanneer precies de fundering helemaal af is?

Wanneer komt de MR met het rekenmodel waarin de schadevergoeding wordt vastgesteld, naar de Kamer? In hoeverre lijkt dit op het Duitse systeem van schadevergoedingen?

Kunt u bevestigen dat op korte termijn – in overleg met de sector – begonnen wordt met het ontwerpen van een regeling ter directe en volledige compensatie van kosten als gevolg van te late oplevering van de netaansluiting op zee door TenneT en van schade als gevolg van uitval (inclusief gemiste inkomsten door het niet kunnen leveren van stroom)?

Markteffecten

Op basis waarvan stelt u dat de data op postcode- of wijkniveau niet permanent real-time beschikbaar zal zijn? Het feit dat niet is bepaald welke en hoe data openbaar wordt gemaakt kan er toe leiden dat dit per systeembeheergebied kan gaan verschillen (afhankelijk van de keuzes die de daar aangewezen systeembeheerder maakt). Dat betekent ook dat per gebied kan verschillen in hoeverre de markt wordt gefaciliteerd, waardoor de energiemarkt in Utrecht anders zou kunnen werken dan de energiemarkt in Amsterdam. Hoe ziet u dit? Bent u bereid om er op toe te zien dat er een gedragscode komt van alle netbeheerders afgestemd met het College Bescherming Persoonsgegevens over welke informatie, op welke wijze openbaar gemaakt wordt? Kunt u bevestigen dat een gemeente in een Omgevingsplan/bestemmingsplan kan besluiten over de energie-infrastructuur in een gebied, en daarbij kan bepalen dat het gassysteem wordt uitgefaseerd? Kunt u bevestigen (zoals gesuggereerd in de Nota naar aanleiding van het Verslag, pagina 26) dat de gemeente eveneens beslist over compensatie voor gastoestellen en de nog niet afgeschreven gassystemen, en impliciet ook over het tijdelijk naast elkaar bestaan van twee alternatieve energiesystemen? Kunt u bevestigen dat ACM ruimte heeft om met deze ongelijktijdigheid van uitfasering en infasering in haar regulering van de gassysteembeheerder rekening te houden? De gebieden waar een gasnet wordt uitgefaseerd, worden aangewezen door ACM. Kunt u bevestigen dat in die gebieden voor de systeembeheerder de mogelijkheid bestaat om aansluitingen te verwijderen (uiteraard onder strikte randvoorwaarden en onder compensatie)? Kunt u bevestigen dat artikel 6.1 van het Besluit ruimte laat voor een fijnmaziger (qua staffels) capaciteitstarief? Vindt u het gewenst dat systeembeheerders een fijnmaziger capaciteitstarief qua staffels hanteren, opdat burgers met bijvoorbeeld een zware belasting van het net door een piek-teruglevering door panelen of piekvraag door groot gebruik, meer betalen dan burgers met een veel vlakker gebruiksprofiel?

Art. 4.9

Bent u bereid de financiële transparantieverplichtingen uit te breiden tot alle ondernemingen van de netbeheerder groep? Hoe beziet u de actieve rol van de publieke aandeelhouder(s) in het infrastructuurbedrijf bij eventuele tekortkomingen in de wet- en regelgeving voor infrastructuurbedrijven, mede in het licht van het privatiseringsverbod voor netwerken? Hoe kunnen de publieke aandeelhouders actiever worden gemaakt? Bent u van mening dat een infrastructuurbedrijf de rol van programmaverantwoordelijkheid mag vervullen?

Art. 5.1

Bent u het eens met de stelling dat het in gebieden waar een warmtenet is of wordt aangelegd, de systeembeheerder niet automatisch ontheven is

van de aansluitplicht voor een gasaansluiting en dat er in artikel 5.1 een verwijzing naar artikel 5.9 van de wet ontbreekt?
Deelt u de mening dat deze bepaling een verslechtering inhoudt ten opzichte van de huidige bepaling in de Gaswet, doordat het mogelijk verplicht wordt om gasaansluitingen te realiseren in warmtegebieden, als daar maar geen systeem komt te liggen?
Hoe verhoudt dit zich tot de Warmtevisie waarin u aangeeft dat de gasafhankelijkheid van Nederland moet afnemen?

Art. 5.2

Kunt u bevestigen dat artikel 5.2 lid 3 betekent dat werkzaamheden zoveel mogelijk buiten het windrijke seizoen uitgevoerd worden?

Art. 5.5

Bent u van mening dat een systeembeheerder bij het realiseren van een aansluiting een schadevergoeding zou moeten betalen als – net als bij Wind op Zee – de aansluiting niet tijdig volgens afspraak heeft gerealiseerd? Bent u van mening dat daarmee het aansluiten van een productie-installatie voor de opwekking van duurzame elektriciteit op land, niet benadeeld wordt ten opzicht van wind op zee?

Art. 5.7 – 5.15

Ziet u de vraag- en aanbodsturing zoals opslag als mogelijk goedkope optie om bijvoorbeeld piekbelasting van het net te voorkomen? Deelt u de mening dat regionale netbeheerders wel aan lokaal congestiemanagement (voorkomen overbelasting net) mogen doen via het organiseren van een biedladder voor opslag en op/afregelen van elektriciteitsproductie of afname, indien dit goedkoper is dan extra leidingcapaciteit aanleggen? Mag een netbeheerder vraag- en aanbodsturing en de kosten ter voorkoming van pieken en dalen in de netbelasting meenemen in zijn gereguleerde kosten voor de aanleg en het onderhoud van het net, en laat artikel 5.4 lid 1 van het wetsvoorstel dit toe?

Art. 5.10

Deelt u de mening dat de volgorde in de AMvB congestiemanagement voor het afschakelen van productie de juiste volgorde is en ook als zodanig zou moeten worden opgenomen in artikel 5.10 van het besluit? Ziet u het risico dat de eis tot openbaarmaking van verbruiksdata van klanten het vertrouwen van klanten in de slimme meter kan schaden en op privacy- en veiligheidsissues kan stuiten? Bent u bereid erop toe te zien dat er een gedragscode komt van alle netbeheerders afgestemd met het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) over welke informatie, op welke wijze openbaar gemaakt wordt?

Art. 5.33 – 5.47

Kunt u uitleggen hoe het kan dat derden, die niets met het experiment te maken hebben, ineens zijn gebonden aan voorschriften/bepalingen bij het experiment? (artikel 5.34). Hoe gaat u stimuleren dat meer partijen zoals coöperaties en vereniging van eigenaren gebruik gaan maken van de het Besluit Experimenten decentrale duurzame elektriciteitsopwekking?

Art. 6.2

Kunt u aangeven waarom, in tegenstelling tot elektriciteit en regionaal gastransport, de tarieven voor landelijk transport gas niet transparant bij aangeslotenen in rekening worden gebracht maar verplicht (art 6.2 lid 1 onder d van de AMvB) versleuteld moeten worden in de prijs van een m³ gas van de leverancier? Terwijl dit voor gas op dezelfde manier geregeld zou kunnen worden als voor elektriciteit?

Art. 8.2

Deelt u de mening dat – net als nu het geval is – de netbeheerder verantwoordelijk is voor het in kennisstellen van de aangeslotenen van elk voornemen tot wijziging van de aan de transportovereenkomst verbonden voorwaarden voor het transport van elektriciteit of gas?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van het ontwerpbesluit houdende regels met betrekking tot de productie, het transport, de handel en de levering van elektriciteit en gas met uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets van de Autoriteit Consument en markt (ACM) (TK 34 199, nr. 6). Zij blijven van mening dat de Kamer meer betrokken dient te worden bij de totstandkoming van deze wet. Energie is een basis-belang en daarom mag op tijd en zorgvuldigheid niet worden ingeboet. Ondanks dat de MR volgens de beantwoording alleen technische zaken of procedurele aspecten zal bevatten, is dit naar hun mening eens te meer een reden een voorhang te regelen. Als het allemaal zo eenvoudig ligt, hoeft u immers geen problemen te verwachten? Daarnaast wordt onder het kopje «Proces en gevolg» gesteld dat «er naar verwachting tussen-tijdse wijzigingen in de AMvB zijn die niet aan de Kamer worden voorgehangen. Deze leden hechten eraan mee te beslissen over besluiten als bijvoorbeeld «kleine velden «en «levering». De weg naar hernieuwbare energie is bochtig en ligt soms politiek gevoelig. Daarom houden de leden van de SP-fractie vast aan de voorhang!

Zij maken nog steeds bezwaar tegen het feit dat zwaar geleund wordt op het uitgangspunt van de splitsingswet. Invoering van een nieuwe wet is een fijn moment om de «oude «te evalueren en biedt ruimte voor wetswijzigingen. Deze leden vinden de beantwoording op pagina 11 van het Nota n.a.v. Verslag (TK 34 199, nr.7) ronduit storend. Het is natuurlijk pertinente onzin te beweren dat het bij «tot volledige eigendomsont- vlechting over te gaan niet van belang geweest of andere lidstaten hiertoe ook over zouden gaan». Dit was een van de essentiële punten uit het debat en was de hoofdreden dat in de Eerste Kamer de motie Doek/Sylvester (30 212, nr. H) heeft ingediend en met algemene stemmen is aangenomen. De motie roept de regering op om een besluit tot effectuering van een splitsing niet te nemen dan nadat duidelijk is dat de Europese Unie zal overgaan tot het vast stellen van een dergelijke richtlijn. «Ik kan deze motie omarmen, omdat wij van mening zijn dat het prima is als het zondergedwongen splitsing kan. Er hoeft geen reden voor gedwongen splitsing te zijn, als dat publieke en onafhankelijke netbeheer niet in gevaar komt: «Met deze toezegging heeft de Eerste Kamer het voorstel aanvaard. De richtlijn is er, maar biedt de keuze uit een drietal manieren om de splitsing plaats te laten vinden. De uitspraak van de hoge raad heeft verklaard dat »de splitsing niet in strijd is met het Europees recht». Dat klopt, het is immers een van de drie keuzes in manieren van splitsing. Maar staat er dat Europa eist dat op deze wijze gesplitst moet worden? Deze leden hechten aan beantwoording van de vraag uit de eerste inbreng: Het kabinet stelt bij alle wetten «geen kop te willen op EU-wetgeving». Waarom dan wordt vastgehouden aan een keuze die door

geen enkele lidstaat is gevolgd, is deze leden dan ook nog steeds een raadsel. Daarnaast vragen zij of de uitkomst van de hele exercitie heeft gebracht wat beoogd is?

Europees kader

De beantwoording van de vraag waarom geen gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om een nationaal fonds voor energie-efficiëntie op te richten is onduidelijk. Is het antwoord dat niet gekozen is voor een «nationaal fonds «maar voor ander instrumenten om de energie-efficiëntie te bevorderen? De leden van de SP-fractie vernemen graag welke maatregelen dat zijn. Zij houden vast aan de vraag of de richtlijn (2007/72/EG) werkelijk zo strikt is als in de beantwoording wordt gesteld. Is het werkelijk zo gesteld dat «op het punt van ontvlechting van een transmissiesysteembeheerder de richtlijn niet toe staat dat een nationale wetgever bij nieuwe wetgeving een nieuwe keuze maakt op dat punt». Waar staat deze stelling in de richtlijn beschreven? Is het niet zo dat de nationale wetgever een ontvlechting van een transmissiesysteembeheerder op een van drie manieren kan doen: namelijk OU, ITO of ISO. Doel is immers ontvlechting en niet de gemaakte keuze. Bent u bereid dit aspect te laten bestuderen door experts in EU-recht en de uitkomsten hiervan voor verder behandeling van de wet aan de Kamer te doen toekomen? Kunt u met droge ogen beweren dat hij deel uit wil maken van een Europa dat tot in de eeuwigheid eist aan het vasthouden van een eens gemaakte keuze ook als die aantoonbaar niet de juiste is? Wordt hier nu werkelijk beweerd dat een voor een land verkeerd uitwerkende keuze, tegen beter weten in gevolgd moet worden tot in de eeuwigheid? Wat zijn de mogelijkheden voor Nederland om de gesprekken hierover te heropenen?

Afsluitend op dit punt menen deze leden dat voorliggend voorstel zorgvuldig nagelopen dient te worden op het hanteren van Europese definities en nationale definities. Voorbeeld daarvan zijn de verschillende definities van «systeemgebruiker», «GDS», «directe lijn», «systeem», «transmissie- en distributiesysteembeheerder», «congestie» en «interconnector». De ACM heeft aangegeven dat interpretatieproblemen uitvoering en handhaving zullen bemoeilijken, waardoor zij minder effectief kunnen optreden. De leden van de SP-fractie verzoeken dringend de Kamer hierop welwillend tegemoet te treden. Zij zijn verheugd te vernemen dat op hun vraag over het verbod om werkzaamheden uit te besteden, gekozen is voor een nota van wijziging (TK 34 199, nr. 8).

Kruisparticipatie aandelen

De leden van de SP-fractie zijn onvoldoende overtuigd van de meerwaarde van de mogelijkheden die deze wet gaat bieden. De vraag wat volgens de Europese regels een gecertificeerd volledig onafhankelijk infrastructuurbedrijf is, is niet beantwoord. Zij nemen geen genoegen met een verwijzing naar criteria, maar vragen een definitie. De criteria zijn ruim en vaag omschreven en bieden naar hun mening ruimte voor verschillen in de uitleg ervan. Deze uitbreiding van de wet voedt verder doorslaan in marktdenken. De uitleg van wezenlijke voordelen van het voornemen ontbreken. De mening dat «de investering bijdraagt aan de gedefinieerde publieke belangen en dus goed is voor Nederland» nemen zij niet volmondig over. Nederland wil een betrouwbaar net; dat ligt er en is in handen van de staat. Alle toeters en bellen met aandelen gerommel daar omheen dienen dit doel niet. Wat is het nut van een concurrentie tussen Europese transportroutes anders dan marktdenken?

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van deze toets. De ACM is kritisch over het feit dat het ontwerpbesluit geen sterke financiële prikkels bevat voor de transmissiesysteembeheerder op zee om windparken tijdig te ontsluiten en om het systeem maximaal beschikbaar te houden. Nu mogen schadevergoedingen volledig doorbelast worden in de tarieven. Tevens ontbreekt de prikkel om schade te voorkomen wanneer het «eigen risico van tien miljoen euro» in een jaar is overschreden. Deze leden zouden graag een voorstel uitgewerkt zien om te voorzien in een eigen risico, ongeacht of er sprake is van grove nalatigheid. De onzekerheid over de risico's van een te laat opgeleverd net tast de financiering en kostendaling voor Wind op zee substantieel aan. Deze leden zijn van mening dat u met dit voorstel alles uit de kast haalt met het excuus van marktwerking en betaalbare tarieven, maar op het punt van Wind op Zee geeft u naar hun mening niet thuis. De kwestie gaswinning Groningen heeft geleerd dat er juist aan het begin van nieuwe mogelijkheden scherp onderhandelt, had moeten worden over de voorwaarden en niet alles meteen (zoals in 1963) moet worden weggegeven. Kunt u bevestigen dat op korte termijn – en overleg met de sector-begonnen wordt met het ontwerpen van een regeling?

Ook verwachten de leden van de SP-fractie duidelijkheid over de gewenste levensduur van het transmissiesysteem op zee. Bent u bereid om nogmaals te kijken naar de wijze van financiering vanuit RCR-investeringen? Is het nu inderdaad zo, dat van de reguliere wijze van financiering wordt afgeweken?

Wind op Zee is een nieuwe manier om Nederland in de toekomst te voorzien van energie. Daarom stellen deze leden voor dit onderdeel uit de voorliggende wet te lichten en separaat voor te leggen aan de Kamer. Dit om de snelheid en zorgvuldigheid van het proces te waarborgen. De andere onderdelen van de wet kunnen dan met voldoende tijd en zorgvuldigheid hun beslag krijgen. Iets dat nu naar mening van deze leden ontbreekt. Voorts krijgen zij graag een reactie op de door het ACM geconstateerde gebreken op het gebied van overgangsrecht. Daarnaast willen zij graag uitgebreid geïnformeerd worden over de consequenties van STROOM voor de uitvoeringslasten. Kunt u in een lijstje aangeven welke opmerkingen van het ACM zijn overgenomen, over welke onderdelen nog wordt onderhandeld en welke zijn afgewezen?

Prosumment

Door toename van het zelf opwekken en verbruiken achter de meter, krijgen consumenten steeds meer behoefte aan mogelijkheden voor meer differentiatie in capaciteitstarieven. Wat een consument nodig heeft aan aansluitcapaciteit, kan hij zelf in toenemende mate beïnvloeden door eigen opwek en opslag en slimme aansturing van zijn energiebehoefte. Logisch dat de consument dan niet meer betaalt dan nodig is. Laat artikel 6.1 van het Besluit ruimte voor een fijnmaziger capaciteitstarief? Op welke wijze gaat u burgers die energie aan het net leveren optimaal bedienen in dit wetsvoorstel? Op welke wijze worden kleinschalige initiatieven voldoende bediend met de voorstellen als gedaan in STROOM?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennis genomen van het ontwerpbesluit elektriciteit en gas. Zij hebben hierover nog enkele vragen. Wat betreft het proces vragen of de voorliggende voorlegging in het kader van de voorhangprocedure van artikel 5.37 mogelijk is op basis van een wet die nog niet door beide Kamers is goedgekeurd. Welke rechtsgevolgen heeft een wet die nog niet is aangenomen? Is de termijn van de voorhang-

procedure dan geldig? Ondanks de goede wil van deze leden verzoeken zij om deze kwestie te onderbouwen.

De leden van de CDA-fractie hebben allereerst nog vragen over het wetsvoorstel Elektriciteits- en gaswet (TK 34 199). Deze leden stellen vast dat de lagere regelgeving behorende bij het wetsvoorstel Elektriciteits- en Gaswet niet voorgelegd hoeft te worden bij de Tweede Kamer, noch dat er beroep mogelijk is. Deelt u de mening dat het voorhangen van deze lagere regelgeving een democratisch besluit zou waarborgen? Bent u, waar mogelijk, hiertoe bereid? Daarnaast stellen deze leden vast dat het amendement Spies, Jansen (TK 31 904, nr. 62) is weggelaten uit het wetsvoorstel. Waarom is deze bepaling uit de huidige Elektriciteits- en Gaswet niet overgenomen? Waarom ziet u af van deze verplichte jaarlijkse publicatie van een verslag van de afzonderlijke boekhouding van de netbeheerders? De leden van de CDA-fractie lezen dat de ACM in de eerste uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets u erop attent maakt dat de capaciteit van de ACM niet toereikend is om de taken op basis van de bestaande energieregelgeving uit te voeren. Bovendien komt daar nog de benodigde capaciteit bij de ACM voor de taken ten aanzien van het net voor wind op zee van het wetsvoorstel Elektriciteits- en Gaswet bij. Bent u voornemens om de capaciteit van de ACM met betrekking tot het wetsvoorstel te vergroten?

Artikel 4.9

Deze leden zijn van mening dat oneerlijke concurrentie voorkomen moet worden. Bent u bereid om de financiële transparantieplichtingen uit te breiden tot alle ondernemingen van de netbeheerdergroep? Hoe voorkomt u oneerlijke concurrentie? Zijn er andere mogelijkheden dan tijdrovende procedures bij de ACM bij een vermoeden van oneerlijke concurrentie? Op welke wijze kunnen marktpartijen aantonen dat er sprake is van oneerlijke concurrentie door dochters van netbeheerders als dit niet in het jaarverslag is terug te vinden, zo vragen deze leden? Wat denkt u ervan om een accountantsverklaring te introduceren waarmee commerciële dochters van netbeheerders kunnen laten zien dat er geen sprake is van ongeoorloofde bevoordeling? Hoe wilt u voorkomen dat het vormen van een fiscale eenheid door de systeembeheerder met andere groepsmaatschappijen van het infrastructuurbedrijf niet leidt tot het voornamelijk verrichten ten behoeve van de systeembeheerder? Kan worden voorkomen dat de systeembeheerder alle mogelijke financiële middelen onderbrengt bij andere groepsmaatschappijen van het infrastructuurbedrijf? Zo ja, hoe? Is het mogelijk en zou moeten worden voorkomen dat de systeembeheer deelneemt in bancaire stelsels van rente- en saldocompensatie met andere groepsmaatschappijen van het infrastructuurbedrijf? Hoe wordt voorkomen dat een infrastructuurbedrijf gebruik maakt van faciliteiten of andere «voordelen» die de netbeheerder hem biedt?

Artikel 5.1

Hoe beoogt u dat het in gebieden waar een warmtenet is of wordt aangelegd, de systeembeheerder niet automatisch ontheven is van de aansluitplicht voor een gasaansluiting en dat er in artikel 5.1 een verwijzing naar artikel 5.9 van de wet ontbreekt? Zou dit een verslechtering betekenen ten opzichte van de huidige bepaling in de Gaswet, doordat het mogelijk verplicht wordt om gasaansluitingen te realiseren in warmtegebieden, als daar maar geen systeem komt te liggen? Zo nee, waarom niet? Hoe verhoudt deze bepaling zich tot de warmtevisie waarin de vermindering van de gasafhankelijkheid van Nederland is opgenomen? Is het zo dat een gemeente in een Omgevingsplan/bestemmingsplan kan besluiten over de energie-infrastructuur in een gebied en daarbij kan

bepalen dat het gassysteem wordt uitgefaseerd? Of wordt door de ACM beslist waar een gasnet wordt uitgefaseerd? Indien een gassysteem wordt uitgefaseerd naar aanleiding van de beslissing van de gemeente, beslist de gemeente dan ook over compensatie van nog niet afgeschreven gassystemen, en impliciet ook over het tijdelijk naast elkaar bestaan van twee alternatieve energiesystemen? Is het mogelijk om systemen te verwijderen als de beslissing tot uitfasering door de bevoegde instanties is genomen? Kunt u toelichten of de ACM de ruimte heeft om met de ongelijktijdige uitfasering en infasering van gassystemen en nieuwe systemen in haar regulering van de gassysteembeheerder rekening te houden?

Artikel 5.2

De leden van de CDA-fractie vragen om de schadevergoedingsregeling voor te laat aanleggen van het net voor wind op zee of bij uitval van het net op zee verschilt van de regelingen in andere Europese lidstaten, zoals Denemarken, Verenigd Koninkrijk en Duitsland. Zou u daarvan een overzicht kunnen geven?

Bent u voornemens om op korte termijn in overleg met de sector een regeling voor te bereiden ter directe en volledige compensatie van kosten als gevolg van te late oplevering van de netaansluiting op zee door TenneT en van schade als gevolg van uitval? Betekent artikel 5.2 lid 3 dat werkzaamheden zoveel mogelijk buiten het windrijke seizoen uitgevoerd worden?

Artikel 5.3

Waarom kiest u in Artikel 5.3. van het ontwerp Besluit voor het creëren van een groot aantal uitzonderingen op de regeling inzake de eenvoudige storingsreserve (N-1)? Hoe verzekert u dat deze uitzonderingen niet betekenen dat het hoge niveau van betrouwbaarheid van de elektriciteitsvoorziening in Nederland, die van groot belang is voor burgers en de concurrentiepositie van bedrijven, in gevaar komt, zo vragen deze leden? Kunt u deze wijziging onderbouwen? Is hier onderzoek naar gedaan en wat zijn de uitkomsten van dat eventuele onderzoek?

Artikel 5.4

Bent u bereid om het voorliggende besluit in lijn te brengen met het doel van de wet door systeembeheerders de ruimte te laten in het investeringsplan zodat zij kunnen onderbouwen welke investeringen in kabels en leidingen dan wel slimme alternatieven zoals opslag maatschappelijk optimaal zijn? Zo nee, waarom niet?

Artikel 5.5

Kunt u toelichten waarom de regeling, die is voorgenomen in artikel 5.5 voor wind op zee van het voorliggende besluit niet ook geldt voor noodzakelijk uitbreidingsinvesteringen van systeembeheerders, bijvoorbeeld via een bevoegdheid tot het opleggen van een bindende gedragslijn aan de systeembeheerder, zodat deze daadwerkelijk gerealiseerd wordt? Bent u bereid om deze regeling uit te breiden naar noodzakelijke uitbreidingsinvesteringen van systeembeheerders? Zo nee, waarom niet? Zou u andere waarborgen kunnen geven zodat systeemgebruikers zekerheid hebben dat noodzakelijke investeringen door systeembeheerders worden opgenomen en gerealiseerd?

Artikel 5.7 t/m 5.15

De leden van de CDA-fractie vragen of u vraag- en aanbodsturing, zoals opslag, als mogelijkheid ziet om bijvoorbeeld piekbelasting van het net te voorkomen. Hoe kijkt u naar lokaal congestiemanagement van regionale netbeheerders door het organiseren van een tender voor opslag en op- en afregelen van elektriciteitsproductie of afname, indien dit goedkoper is dan extra leidingcapaciteit aanleggen? Kan in uw ogen vraag- en aanbodsturing het beste door systeembeheerders ingekocht worden bij marktpartijen? Kunt u toelichten wat de voor- en tegens zijn van een ontheffingsmogelijkheid waarmee systeembeheerders kunnen experimenteren met vraagsturing? Kan een netbeheerder vraag- en aanbodsturing en de kosten ter voorkoming van pieken en dalen in de netbelasting meenemen in zijn gereguleerde kosten voor de aanleg en het onderhoud van het net, en laat artikel 5.4 lid 1 van het wetsvoorstel dit toe? Bent u bereid is om vrijwillige flexibele vraagsturing op te nemen in de wet? Zo nee, waarom niet? Waarom is zelfs een voor consumenten vrijwillige optie tot flexibele systeembeheer tarieven met de Wet en het voorliggende besluit uitgesloten, zo vragen deze leden? Bent u bereid om de mogelijkheid van vraagsturing toe te voegen aan artikel 5.11 lid 4 van het besluit? Zo nee, waarom niet?

Kunt u toelichten op welke wijze bij een «tijdelijke taak» zoals genoemd in artikel 5.34 automatisch het aanbod vanuit de markt gaat blokkeren, waardoor de voorwaarde in lid c een «self fulfilling prophecy» kan worden?

Zou het gewenst zijn dat systeembeheerders een fijnmaziger capaciteits-tarief qua staffels hanteren, zodat burgers met een zware belasting van het net door een piek-teruglevering door panelen of piekvraag door groot gebruik, meer betalen dan burgers met een veel vlakker gebruiksprofiel?

Artikel 5.16

In de nota van toelichting staat dat gas of elektriciteit dat wordt onttrokken door een eindafnemer maar niet betaald wordt, geen netverlies is maar een discussie over betaling die de verantwoordelijkheid is van de leverancier. Is het zo dat in het geval er geen leverancier bekend is op de aansluiting en de (regionale) netbeheerder deze klant niet heeft afgesloten, het netverlies aan gas (en elektriciteit) voor rekening en risico van de netbeheerder is? Zou het niet zo moeten zijn dat leveranciers uitsluitend volumes toegewezen krijgen voor klanten waarvoor zij conform de aansluitregisters verantwoordelijk zijn, c.q. een leveranciers-overeenkomst mee hebben?

Artikel 5.18

Kunt u toelichten of een slimme meter die uit staat onder de definitie op «afstand uitleesbare meetinrichting» valt? Zou de systeembeheerder bij weigering van een op afstand uitleesbare meter een meter moeten aanbieden die niet op afstand uitleesbaar is?

Artikel 5.22

Hoe wordt de privacy van de openbaar gemaakte gegevens beschermt? Hoe verzekert u dat de data op postcode- of wijkniveau niet permanent real-time beschikbaar zal zijn? Ziet u het risico dat de eis tot openbaarmaking van verbruiksdata van klanten het vertrouwen van klanten in de slimme meter kan schaden en op privacy- en veiligheidsissues kan stuiten? Hoe kijkt u naar een gedragscode van alle netbeheerders afgestemd met het College Bescherming Persoonsgegevens over welke

informatie, op welke wijze openbaar gemaakt wordt? Zou u bereid zijn om de regie van de opstellen hiervan op zich te nemen?

Artikel 5.34

Hoe bent u van plan te stimuleren dat meer partijen zoals coöperaties en vereniging van eigenaren gebruik gaan maken van de het Besluit Experimenten decentrale duurzame elektriciteitsopwekking? Is het de bedoeling dat derden, die niets met het experiment te maken hebben, ineens zijn gebonden aan voorschriften/beperkingen van het experimenten?

Artikel 6.1

De leden van de CDA-fractie vragen of artikel 5.9, lid 2, onderdeel b wetsvoorstel STROOM opgenomen term «afwijkende aansluiting» ruimte biedt aan de aangeslotene om de fysieke wijze van aansluiten te bepalen. Zo nee, waarom niet? Zo ja, bent u bereid deze opvatting dit in een regeling vast te leggen, bijvoorbeeld in artikel 6.1 van het besluit?

Artikel 6.2

Kunt u toelichten waarom, in tegenstelling tot elektriciteit en regionaal gastransport, de tarieven voor landelijk transport gas niet transparant bij aangeslotenen in rekening worden gebracht maar verplicht versleuteld moeten worden in de prijs van een m³ gas van de leverancier? Kan dit voor gas niet op dezelfde manier geregeld kunnen worden als voor elektriciteit? Waarom niet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het Ontwerpbesluit elektriciteit en gas en hebben hier nog een aantal vragen over.

Algemeen

Deze leden merken op dat het Ontwerpbesluit via voorhang naar de Kamer is gestuurd op basis van een voorhangbepaling van een wet die nog door de Kamer aangenomen moet worden. Kunt u de staatsrechtelijke basis hiervan nader verklaren? Betekent het verlopen van de termijn voor de voorhangprocedure op 18 september 2015, terwijl de behandeling van het Ontwerpbesluit waarschijnlijk pas later zal plaats vinden, eigenlijk dat de Kamer een Ontwerpbesluit aanvaardt, terwijl de bijbehorende wet nog niet is aangenomen? Zij merken op dat tijdens de behandeling van de bovenliggende wet in de Kamer het altijd mogelijk is dat er nog amendementen zullen worden ingediend en aangenomen, waardoor ook de onderliggende regelgeving zal moeten worden aangepast. Zal de wijziging van het Ontwerpbesluit dan opnieuw langs de Kamer komen en daarna ook opnieuw aan de Raad van State worden voorgelegd? Deze leden willen daarbij ook weten of een dergelijke dubbele procedure niet uiteindelijk alleen maar vertraging zal opleveren. Kunt u nader uitleggen waarom in het geval van de Omgevingswet werd beargumenteerd dat de onderliggende regelgeving niet gelijktijdig met de wet kon worden aangeboden, en dit bij de Wet elektriciteit en gas blijkbaar weer wel kan?

Investeringsplan

De leden van de D66-fractie lezen dat systeembeheerders een investeringsplan maken waarin zij ingaan op investeringen die gedaan moeten worden teneinde voorziene risico's te verkleinen. Zij vragen of er vanuit het investeringsplan ook expliciet een signaalfunctie naar u zal uitgaan wanneer de systeembeheerders verwachten grote extra investeringen te moeten doen, die wellicht door ander beleid voorkomen zouden kunnen worden.

Experimenteerruimte

De leden van de D66-fractie lezen dat verenigingen en coöperaties een ontheffing kunnen krijgen om te experimenteren ten behoeve van duurzame energieopwekking voor maximaal tien jaar. Komt er aan het einde van die tien jaar bij ieder experiment ook een officieel evaluatiemoment, waarbij wordt besloten wat er met de resultaten van het experiment zal gebeuren en of de wet- en regelgeving zal worden herzien? Kunt u nader uitleggen hoe de consumentenbescherming en keuzevrijheid bij experimenten gewaarborgd zal blijven. Kan een deelnemer aan een experiment, of die woonachtig is in een gebied waarin een experiment wordt uitgevoerd, altijd ook een andere energieaanbieder kiezen? Hoeveel aanvragen voor experimenten zijn bij u al bekend? Hoe gaat u stimuleren dat meer partijen gebruik gaan maken van de experimenteerruimte? De leden van de D66-fractie vragen u nader te duiden op welke partijen artikel 5.34 van het Ontwerpbesluit betrekking kan hebben en hoe de ontheffing van deze partijen gecontroleerd wordt.

Regels inzake meten

De leden van de D66-fractie vragen hoe de privacy van mensen met een kleine aansluiting bij de op afstand uitleesbare meetinrichtingen gewaarborgd wordt. Ook willen deze leden weten of mensen met een kleine aansluiting een op afstand uitleesbare meetinrichting kunnen weigeren of de gegevensuitwisseling mogen uitzetten, indien zij dit willen.

Aansluitingen

Zij lezen in artikel 5.1 van het Ontwerpbesluit dat een systeembeheerder in een gebied waar een andere warmtevoorziening zich bevindt of gaat bevinden geen distributienet voor gas hoeft aan te leggen. Deze leden merken echter op dat het hier alleen lijkt te gaan om systemen en niet om gasaansluitingen. Kunt u verduidelijken of systeembeheerders, indien er een andere voorziening van warmte is of zal komen, ook zijn ontheven voor de aansluitplicht van een gasaansluiting? Op welke termijn zal er een afwegingskader zijn met betrekking tot de aansluitplicht van gas?

Congestie management voor elektriciteit

De leden van de D66-fractie zijn van mening deze dat sturing op vraag en aanbod interessante mogelijkheden biedt om kosten van systeemverzwaring te voorkomen. Dit lijkt nu niet mogelijk op basis van de regels voor congestie management. Zal dit vraagstuk expliciet aan bod komen bij de AMvB «tijdelijke taken voor netwerkbeheerders», waarbij met een officieel evaluatiemoment wordt bekeken of het op termijn ook onderdeel kan worden van de wet- en regelgeving? Ook vragen deze leden of u bereid bent om deze AMvB aan de Kamer voor te leggen.

II Antwoord / Reactie van de Minister

III Volledige agenda

Ontwerpbesluit, houdende regels met betrekking tot de productie, het transport, de handel en de levering van elektriciteit en gas (Besluit elektriciteit en gas) met de uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets van de Autoriteit Consument en Markt (ACM)

Kamerstuk 34 199, nr. 6 – Brief regering d.d. 1 juli 2015 – Minister van Economische Zaken, H.G.J. Kamp